

SPIS TREŚCI

INHALTSVERZEICHNIS

Przedmowa.....	9
Vorwort.....	13
Austriacki język prawa – z doświadczeń tłumacza	17
1. Dokumenty wydane przez USC i instytucje kościelne	
<i>Standesamtliche und kirchliche Urkunden</i>	35
1.1. Geburtsurkunde	36
1.2. Auszug aus dem Geburtseintrag.....	37
1.3. Heiratsurkunde	39
1.4. Heiratsurkunde	40
1.5. Auszug aus dem Heiratseintrag.....	41
1.6. Ehefähigkeitszeugnis.....	43
1.7. Sterbebuch samt Merkblatt für die Verlassenschaftssabhandlung	45
1.8. Todesbestätigung.....	47
1.9. Auszug aus dem Sterbeeintrag.....	48
1.10. Taufschein.....	50
1.11. Auszug aus dem Taufbuch	51
2. Dokumenty wydane przez szkoły i uczelnie wyższe	
<i>Schul- und Hochschuldokumente</i>	53
2.1. Schulbesuchsbestätigung	54
2.2. Bestätigung der Polytechnischen Schule	55
2.3. Studienbestätigung der Wirtschaftsuniversität Wien.....	56
2.4. Jahreszeugnis der Öffentlichen Volksschule.....	57
2.5. Jahres- und Abschlusszeugnis der Volksschule	58
2.6. Reifeprüfungszeugnis.....	59
2.7. Bescheid über den Antrag auf Zulassung zum Studium	61
2.8. Abschlusszeugnis Bachelorstudium	63
2.9. Diplomprüfungszeugnis	64
2.10. Bescheid über Fächeraustausch	65
3. Dokumenty wydane przez administrację samorządową	
<i>Dokumente der Gemeindeselbstverwaltung</i>	67
3.1. Bestätigung der Meldung	68
3.2. Meldezettel samt Information für den Meldepflichtigen	69
3.3. Bestätigung eines Doppelwohnsitzes.....	71

3.4.	Bestätigung der Staatsbürgerschaft.....	72
3.5.	Schreiben bezüglich der Staatsbürgerschaft.....	73
3.6.	Einladung zur Europawahl.....	74
3.7.	Schreiben bezüglich der Niederlassungsbewilligung.....	75
3.8.	Ladung von Beteiligten.....	76
3.9.	Auszug aus dem Gewereregister samt Apostille.....	77
3.10.	Nachweis der Grundqualifikation für den Güterkraftverkehr.....	79
3.11.	Bescheid über die Änderung des Vornamens.....	80
3.12.	Stellungnahme des Amtes für Jugend und Familie zur Obsorgeübertragung.....	82
4.	Dokumente wydane przez notariusza Notarielle Urkunden.....	85
4.1.	Auszug aus dem Grundbuch.....	86
4.2.	Auftrag zur Erstellung eines Grundbuchsgesuches.....	87
4.3.	Darlehensvereinbarung samt Unterschriftsbeglaubigung.....	88
4.4.	Löschungserklärung samt Unterschriftsbeglaubigung.....	90
4.5.	Kaufvertrag.....	92
4.6.	Notariatsakt – Vollmacht.....	97
4.7.	Notariatsakt – Errichtung einer GmbH.....	100
4.8.	Einantwortungsbeschluss samt Protokoll.....	108
5.	Dokumente wydane przez policję Polizeiliche Dokumente.....	115
5.1.	Anzeigebestätigung.....	116
5.2.	Anzeigebestätigung über Diebstahl.....	117
5.3.	Meldung einer strafbaren Handlung.....	119
5.4.	Benachrichtigung – Bestätigung.....	120
5.5.	Strafregisterbescheinigung.....	121
5.6.	Niederschrift über die Benennung eines Zustellungsbevollmächtigten.....	122
6.	Dokumente wydane przez sąd Gerichtliche Schriftstücke.....	123
A.	W sprawach cywilnych / in Zivilsachen.....	124
6.1.	Ladung zur Verhandlung wegen Scheidung samt wichtigen Hinweisen ...	124
6.2.	Urteil – Scheidung.....	126
6.3.	Vergleichsausfertigung.....	128
6.4.	Beschluss – Pflugschaftssache.....	130
6.5.	Urteil – Zivilsache.....	131

B.	W sprawach karnych / in Strafsachen.....	140
6.6.	Verständigung des Beschuldigten von der Haftverhandlung.....	140
6.7.	Ladung des Angeklagten zur Berufungsverhandlung.....	141
6.8.	Bedingte Entlassung aus einer Freiheitsstrafe.....	142
6.9.	Urteil – Strafsache.....	143
C.	W sprawach administracyjnych / in Verwaltungssachen.....	153
6.10.	Beschluss über die Bewilligung der Verfahrenshilfe samt Bescheid der Rechtsanwaltskammer.....	153
6.11.	Beschluss über die Einverleibung des Pfandrechtes.....	156
D.	W sprawach gospodarczych / in Wirtschaftssachen.....	157
6.12.	Firmenbuchauszug.....	157
7.	Dokumente wydane przez banki i instytucje kredytowe Unterlagen aus Banken und Kreditinstituten.....	159
7.1.	Antrag auf Eröffnung einer Kontobox.....	160
7.2.	Zugangsdaten für eBanking.....	161
7.3.	Kündigung des Gehaltskontos.....	162
7.4.	Einmalkredit der Hypothekenbank.....	163
8.	Dokumente wydane przez firmy ubezpieczeniowe Unterlagen aus Versicherungsunternehmen.....	169
8.1.	Zulassungsschein.....	170
8.2.	Zulassungsbescheinigung Teil II.....	172
8.3.	Bescheid über die Gewährung einer Waisenrente.....	174
8.4.	Unbedenklichkeitsbescheinigung.....	175
8.5.	Information über die Pensionsanwartschaft.....	177
8.6.	Antrag auf Haushaltsversicherung.....	179
8.7.	Haushalt-Versicherung – Ergänzung zur Polizza.....	181
8.8.	EU-Kraftfahrzeugversicherungs-Polizza.....	183
8.9.	Lebensversicherungspolizza.....	188
8.10.	Unfallversicherungspolizza.....	191
9.	Dokumente wydane przez zakład pracy / organizacje pracobiorców Unterlagen aus einer Arbeitsstätte / Arbeitnehmerorganisation.....	197
9.1.	Lohnzettel.....	198
9.2.	Feststellungsbogen zur Berechnung von Sondererstattungen.....	199
9.3.	Information von der Bauarbeiter-Urlaubs- und Abfertigungskasse.....	200

9.4. Fahrkostenzuschuss	203
9.5. Arbeitsvertrag	204
9.6. Arbeitszeugnis	205
10. Dokumente wydane przez urząd skarbowy	
<i>Dokumente aus dem Finanzamt .....</i>	207
10.1. Antrag auf Bescheinigung.....	208
10.2. Mitteilung der Abgabenkontonummer und Abgaben	209
10.3. Bescheid über die Erteilung einer Umsatzsteueridentifikationsnummer ...	210
10.4. Einkommensteuerbescheid	212
10.5. Freibetragsbescheid.....	215
10.6. Steuerinformation zu Wohnungsmietverträgen.....	216
11. Dokumente wydane przez lekarzy lub administrację szpitala	
<i>Dokumente von einem Arzt oder aus einem Krankenhaus .....</i>	217
11.1. Ambulanzkarte	218
11.2. Ärztlicher Entlassungsbericht.....	220
11.3. Einweisungsbegleitschein.....	228
11.4. Arztbrief.....	229
11.5. Röntgenbefund	230
11.6. Computertomographiebefund.....	231
11.7. Unfallkarte	232
12. Dokumente wydane przez pozostałe instytucje	
<i>Durch sonstige Einrichtungen ausgestellte Dokumente.....</i>	235
12.1. Wohnungsmietvertrag	236
12.2. Hausordnung	240
12.3. Kaufvereinbarung.....	241
12.4. Rechnung.....	242
12.5. Betriebskosten-Jahresabrechnung für die Eigentumswohnung	243
12.6. Zahlungserinnerung	245
12.7. Vertragsverlängerung – Mobilfunkvertrag.....	246
12.8. Inkasso Service	247
Wykaz literatury	
<i>Literaturverzeichnis .....</i>	249
Spis skrótów i skrótowców	
<i>Kurzwort- und Abkürzungsverzeichnis.....</i>	259
Alfabetyczny spis dokumentów	
<i>Alphabetisches Verzeichnis von Dokumenten.....</i>	279

PRZEDMOWA

Rynek tłumaczeń specjalistycznych dla pary języków polski – niemiecki od chwili wejścia Rzeczypospolitej Polskiej do Unii Europejskiej jest w fazie ogromnego rozkwitu. Świadczy o tym choćby duża liczba wydawanych słowników oraz innych pomocy dla tłumaczy specjalistycznych języka niemieckiego, jak m.in. zbiory tekstów paralelnych, przekłady polskich i niemieckojęzycznych aktów prawnych, a nawet gotowe wzory przekładów dokumentów czy umów¹. Na dzień 30 czerwca 2014 r. lista tłumaczy przysięgłych języka niemieckiego prowadzona przez ministra sprawiedliwości obejmowała 3815 osób, czyli aż 36% ogółu tłumaczy przysięgłych wszystkich języków w Polsce². Może zatem cieszyć fakt, że język niemiecki – mimo dominacji języka angielskiego w Europie i na świecie – nie traci na popularności, a kontakty społeczne i gospodarcze Polski z Niemcami, Austrią i Szwajcarią są coraz większe.

Jednak w wymienionych powyżej opracowaniach leksykograficznych i pomocach dla tłumaczy często zapomina się o tym, że język niemiecki jest językiem pluri-/policentrycznym, tzn. takim, który posiada trzy równouprawnione odmiany (warianty) języka: niemiecką, austriacką i szwajcarską³. Niniejszy zbiór tekstów austriackich ma za zadanie wypełnienie luki w zakresie dostępności osób zainteresowanych, a zwłaszcza studentów germanistyki, kandydatów na tłumaczy przysięgłych oraz już ustanowionych tłumaczy przysięgłych, do tekstów specjalistycznych z Austrii, w tym dokumentów z różnych obszarów działalności człowieka.

Trzeba również wyjaśnić, że pomysł wydania niniejszej antologii nie jest *novum* na rynku wydawniczym. Prekursorem opracowań tego typu była Zofia Krzysztoforska-Weisswasser, wieloletni nauczyciel akademicki i tłumacz przysięgły z Wiednia, która w latach 1993–1995 wydała kilka edycji zbioru pt. *Mustersammlung österreichischer Dokumente und Schriftstücke für Gerichtsdolmetscher* na potrzeby kształcenia tłumaczy sądowych skupionych wokół

1 Zob. K. Dahlmanns, A.D. Kubacki, 2014, *Jak sporządzać tłumaczenia poświadczane dokumentów? Przekłady tekstów z „Wyboru polskich i niemieckich dokumentów do ćwiczeń translacyjnych” z komentarzem. Wie fertigt man beglaubigte Übersetzungen von Urkunden an? Kommentierte „Übersetzungen zu den Texten aus der Auswahl polnischer und deutscher Dokumente für Translationsübungen”*, Chrzanów; E. Białek, J. Kos, 1998, *Z umową po sukces. Wzory umów dla Polaków i Niemców. Mit Vertrag zum Erfolg. Musterverträge für Deutsche und Polen*, Wrocław.

2 Zob. A.D. Kubacki, 2014c, *Tłumacz przysięgły w polskim systemie wymiaru sprawiedliwości*, Kwartalnik Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, z. 4 (15), s. 46–64.

3 Zob. A.D. Kubacki, 2014b, *Pluricentryzm w niemieckim języku standardowym i specjalistycznym* (w:) Comparative Legilinguistics. International Journal for Legal Communication, vol. 17, s. 165; R. Utri, 2013b, *Standardsprache und Plurizentrik – am Beispiel des Österreichischen Deutsch* (w:) *Zeitschrift des Verbandes Polnischer Germanisten*, t. 2, 29–42; S. Firyn, 2012, *Regionalizm w przekładzie na podstawie tłumaczeń niemiecko-polskich* (w:) E. Kościalkowska-Okońska, M. Pławski (red.), *Rocznik Przekładoznawczy. Studia nad teorią, praktyką i dydaktyką przekładu*, nr 7, Toruń, s. 51–52.

austriackich i polskich organizacji zrzeszających tłumaczy, tj. Austriackiego Stowarzyszenia Tłumaczy Sądowych w Wiedniu (*Österreichischer Verband der Gerichtsdolmetscher in Wien*) oraz Polskiego Towarzystwa Tłumaczy Przysięgłych i Specjalistycznych TEPIS w Warszawie.

Ponadto w zbiorach dokumentów wydanych przeze mnie (2011) lub we współpracy z Janem Ilukiem (2003, 2006)⁴ można znaleźć ok. 40 tekstów pochodzących z Austrii i Szwajcarii, które stanowią *sui generis* porównanie z dokumentami równoległymi z Niemiec.

Wykorzystując doświadczenia w opracowywaniu dokumentów do druku, a także wobec bogactwa i różnorodności dokumentów austriackich udało mi się podzielić zebrane teksty według jednego kryterium, tj. instytucji, która je wydała. W ślad za tym podziałem powstało dwanaście rozdziałów w książce:

1. dokumenty wydane przez USC i instytucje kościelne,
2. dokumenty wydane przez szkoły i uczelnie wyższe,
3. dokumenty wydane przez administrację samorządową,
4. dokumenty wydane przez notariusza,
5. dokumenty wydane przez policję,
6. dokumenty wydane przez sąd,
7. dokumenty wydane przez banki i instytucje kredytowe,
8. dokumenty wydane przez firmy ubezpieczeniowe,
9. dokumenty wydane przez zakład pracy / organizacje pracobiorców,
10. dokumenty wydane przez urząd skarbowy,
11. dokumenty wydane przez lekarzy lub szpital,
12. dokumenty wydane przez pozostałe instytucje.

Zbiór dokumentów poprzedza przedmowa oraz rozważania na temat języka niemieckiego jako języka pluri-/policentrycznego w kontekście przekładu specjalistycznego, zaś kończy wykaz literatury przydatnej do tłumaczenia tekstów pochodzących z Austrii, wykaz skrótów i skrótowców najczęściej używanych w sądownictwie austriackim oraz alfabetyczna lista wszystkich dokumentów zamieszczonych w antologii, ułatwiająca odnalezienie określonego rodzaju dokumentu w książce.

W niniejszym zbiorze zebrałem przykładowe pisma z zakresu różnych dziedzin, z którymi tłumacz w swojej praktyce translacyjnej może mieć do czynienia. Są to często dokumenty znormalizowane o wysokim stopniu skon-

⁴ J. Iluk, A.D. Kubacki, 2003, *Wzory polskich i niemieckich dokumentów do ćwiczeń translacyjnych. Muster polnischer und deutscher Dokumente für Translationsübungen*, Katowice; J. Iluk, A.D. Kubacki, 2006, *Wybór polskich i niemieckich dokumentów do ćwiczeń translacyjnych. Auswahl polnischer und deutscher Dokumente für Translationsübungen*, Warszawa; A.D. Kubacki, 2011c, *Neue Auswahl deutschsprachiger Dokumente*, Warszawa.

wencjonalizowania, które – po dokonaniu tłumaczenia poświadczonego – są wprowadzane do polskiego obrotu prawnego i wywołują określone skutki prawne. W związku z tym ich przekład należy wykonać z należytą starannością i dokładnością, a utworzony translat musi odznaczać się nie tylko poprawnością pod względem terminologicznym i językowym, ale spełniać również tę samą funkcję w kręgu kulturowym języka docelowego, jak oryginał w kręgu kulturowym języka wyjściowego⁵.

Niniejszy wybór dokumentów austriackich daje także możliwość zapoznania się z leksyką specjalistyczną oraz stylem charakterystycznym dla określonych języków zawodowych, takich jak na przykład język prawniczy, ekonomiczny, administracyjny, handlowy, medyczny.

Tłumacz stający przed zadaniem przekładu tekstów fachowych z pewnością napotka podczas pracy na liczne trudności natury terminologiczno-formalnej wynikające z nieprzystawalności systemów prawnych i administracyjnych Austrii i Polski. Dlatego zadaniem zebranych tekstów paralelnych jest dostarczenie tłumaczowi źródła wiedzy dla prawidłowej terminologii i frazeologii, która występuje w oryginalnych tekstach, zaczerpniętych z codziennej praktyki austriackich urzędów stanu cywilnego, szkół, sądów, firm ubezpieczeniowych, szpitali oraz innych instytucji. Teksty te – z punktu widzenia tłumacza – są tym bardziej potrzebne, że wiele niemieckich słowników mono- i bilingwalnych nie odnotowuje terminów specjalistycznych z Austrii i Szwajcarii lub odnotowuje je w niewielkiej liczbie. Ponadto austriacki wariant języka niemieckiego stwarza problemy nie tylko ze względu na sam odmienny od niemieckiego zasób leksykalny, lecz także na różnice ujawniające się na płaszczyźnie morfologicznej, słotwórczej i składniowej, a nawet pragmatycznej⁶.

W związku z ochroną danych osobowych usunąłem, gdzie to było niezbędne, personalia, daty, sygnatury spraw oraz nazwy firm i instytucji, pozostawiając dokument bez tych danych.

Mam nadzieję, że niniejsza publikacja będzie stanowić cenną pomoc dla wszystkich studentów, aktywnych tłumaczy, a także kandydatów na tłumaczy przysięgłych, którzy zajmują się zawodowo lub hobbystycznie tłumaczeniami specjalistycznymi. Antologia ta zawiera autentyczne teksty, na których można będzie zdobywać doświadczenia translatorskie, a także dotrzeć dzięki nim do uzualnej terminologii i frazeologii specjalistycznej stosowanej w austriackiej niemieczynie, która nie zawsze jeszcze jest skodyfikowana w słownikach. Ponadto antologia umożliwi wspomnianym wyżej osobom dostęp do szerokiego

⁵ Zob. K.E.W. Fleck, 1999, *Urkundenübersetzung* (w:) M. Snell-Hornby et al. (red.), *Handbuch Translation*, Tübingen, s. 233.

⁶ Zob. A. Szulc, 1999, *Odmiany narodowe języka niemieckiego. Geneza – rozwój – perspektywy*, Kraków, s. 165.

spektrum tekstów źródłowych bez konieczności ich powielania. W związku z tym mam nadzieję, że publikacja ta zajmie ważną pozycję w wykazie literatury przydatnej do realizacji ćwiczeń tłumaczeniowych w zakresie przekładu specjalistycznego⁷.

W marcu 2015 r.

Artur Dariusz Kubacki

⁷ Gorące podziękowania należą się mojej siostrze Marioli i siostrzenicy Iwonie za udostępnienie mi do publikacji wielu oryginalnych dokumentów pochodzących z Austrii, a także pani Juliane Desch z Wiednia za wydatną pomoc w korekcie niniejszego opracowania. Ponadto moje podziękowania kieruję do recenzenta niniejszej antologii, prof. Edwarda Białka z Uniwersytetu Wrocławskiego, za cenne uwagi krytyczne, a także do Jana Gościńskiego za wydanie niniejszej publikacji drukiem w Wydawnictwie KUBART.

VORWORT

Der Markt für Fachübersetzungen im Sprachpaar Polnisch-Deutsch steht seit dem Beitritt der Republik Polen zur Europäischen Union in voller Blütezeit. Davon zeugt zumindest eine große Anzahl von herausgegebenen Wörterbüchern und anderen Hilfen für Fachübersetzer und Fachdolmetscher, wie z.B. Sammlungen von Paralleltextrn, Übersetzungen polnischer und deutschsprachiger Rechtsakte und sogar fertige Muster für Urkunden- bzw. Vertragsübersetzungen.⁸ Zum 30. Juni 2014 waren insgesamt 3815 Personen auf der vom polnischen Justizminister geführten Liste der vereidigten Dolmetscher und Übersetzer (D&Ü) für Deutsch eingetragen, also 36 % aller vereidigten D&Ü für sämtliche Sprachen in Polen⁹. Es ist somit erfreulich, dass die deutsche Sprache – trotz europa- und weltweiter Dominanz des Englischen – nicht an Popularität verliert, und die gesellschaftlichen und wirtschaftlichen Kontakte Polens mit Deutschland, Österreich und der Schweiz immer größer werden.

In den bereits aufgeführten lexikographischen Büchern und Hilfen für Übersetzer und Dolmetscher vergisst man jedoch oft, dass Deutsch eine plurizentrische Sprache ist, d.h. eine solche Sprache, die drei gleichberechtigte Sprachvarietäten (Varianten) hat: deutsche, österreichische und schweizerische.¹⁰ Diese Sammlung von österreichischen Texten hat zum Ziel, eine Lücke insoweit zu erfüllen, dass alle Interessierten, und insbesondere Germanistikstudenten, Kandidaten zum vereidigten D&Ü sowie bereits bestellte D&Ü, einen Zugang zu Fachtexten aus Österreich, namentlich zu Dokumenten aus verschiedenen Bereichen menschlichen Handelns haben.

Einer Erklärung bedarf auch die Tatsache, dass die Idee, die vorliegende Anthologie zu veröffentlichen, kein *Novum* auf dem Verlagsmarkt ist. Die Vorgängerin von Sammlungen dieser Art war Zofia Krzysztoforska-Weisswasser, langjährige Hochschullehrerin und beeedete D&Ü in Wien. Sie hat in den Jahren 1993–1995 einige Editionen der Anthologie *Mustersammlung österreichischer Dokumente und Schriftstücke für Gerichtsdolmetscher* zu Zwecken der Bildung von Gerichtsdolmetschern herausgegeben, die mit österreichischen und polnischen Berufsverbänden für D&Ü verbunden sind, d.h. mit dem Österreichischen

⁸ Siehe K. Dahlmanns, A.D. Kubacki, 2014, *Jak sporządzać tłumaczenia poświadczane dokumentów?...*; E. Białek, J. Kos, 1998, *Z umową po sukces...*

⁹ Siehe A.D. Kubacki, 2014c, *Tłumacz przysięgły w polskim systemie...*, s. 46–64.

¹⁰ Siehe A.D. Kubacki, 2014b, *Pluricentryzm w niemieckim języku...*, s. 165; R. Utri, 2013b, *Standardsprache und Plurizentrik...*, s. 29–42; S. Firyn, 2012, *Regionalizmy w przekładzie...*, s. 51–52.

Verband der Gerichtsdolmetscher in Wien und der Polnischen Gesellschaft vereidigter Übersetzer und Fachübersetzer TEPIS in Warschau.

Darüber hinaus können in den von mir (2011) bzw. in Zusammenarbeit mit Jan Iluk (2003, 2006)¹¹ im Druck erschienenen Sammlungen etwa 40 Texte aus Österreich und der Schweiz, die *sui generis* einen Vergleich mit Paralleldokumenten aus Deutschland darstellen, aufgefunden gemacht werden.

Unter Benutzung von Erfahrungen bei der Bearbeitung von Dokumenten zum Druck sowie angesichts des Reichtums und der Verschiedenartigkeit von österreichischen Dokumenten ist es mir gelungen, alle gesammelten Texte nach einem Kriterium einzuteilen, d.h. nach der Institution, die sie erstellt hat. Zufolge dieser Einteilung sind zwölf Kapitel im Buch entstanden:

1. standesamtliche und kirchliche Unterlagen,
2. Schul- und Hochschuldokumente,
3. Dokumente der Gemeindeführung,
4. notarielle Urkunden,
5. polizeiliche Dokumente,
6. gerichtliche Schriftstücke,
7. Unterlagen aus Banken und Kreditinstituten,
8. Unterlagen aus Versicherungsunternehmen,
9. Unterlagen aus einer Arbeitsstätte/Arbeitnehmerorganisation,
10. Dokumente aus dem Finanzamt,
11. Dokumente von einem Arzt oder aus einem Krankenhaus,
12. durch sonstige Einrichtungen ausgestellte Dokumente.

Der Urkundensammlung gehen ein Vorwort und Erörterungen über das Thema Deutsch als eine plurizentrische Sprache im Hinblick auf das Fachübersetzen voraus. Das Buch wird mit einem zur Übersetzung österreichischer Texte geeigneten Literaturverzeichnis, mit einem Verzeichnis von Abkürzungen und Kurzwörtern, die im österreichischen Gerichtsbetrieb am häufigsten verwendet werden, sowie mit einem alphabetischen Verzeichnis sämtlicher in der Anthologie enthaltenen Dokumente abgeschlossen. Das letztere soll beim Auffinden der jeweiligen Urkundensorte im Buch behilflich sein.

In der vorliegenden Sammlung habe ich beispielhafte Schreiben aus diversen Bereichen gesammelt, mit denen der Übersetzer in seiner translatorischen Praxis zu tun haben kann. Es sind oft normalisierte Dokumente mit einem hohen Kon-

11 J. Iluk, A.D. Kubacki, 2003, *Wzory polskich i niemieckich dokumentów do ćwiczeń translacyjnych, Muster polnischer und deutscher Dokumente für Translationsübungen*, Katowice; J. Iluk, A.D. Kubacki, 2006, *Wybór polskich i niemieckich dokumentów do ćwiczeń translacyjnych, Auswahl polnischer und deutscher Dokumente für Translationsübungen*, Warszawa; A.D. Kubacki, 2011c, *Neue Auswahl deutschsprachiger Dokumente*, Warszawa.

ventionsgrad, die – nach beglaubigter Übersetzung – in den polnischen Rechtsverkehr eingeführt werden und bestimmte Rechtsfolgen nach sich ziehen. Aus diesem Grunde sind sie mit erforderlicher Sorgfalt und höchster Genauigkeit zu übertragen. Die erstellte Übersetzung soll sich nicht nur durch terminologische und sprachliche Korrektheit auszeichnen, sondern auch dieselbe Funktion im zielsprachlichen Kulturkreis erfüllen, wie das Original im Ausgangssprachlichen Kulturkreis.¹²

Diese Sammlung von österreichischen Dokumenten ermöglicht, sich mit der Fachlexik sowie mit dem für jeweilige Berufssprachen entsprechenden Stil vertraut zu machen, wie z.B. dem gängigen Stil in der Rechts-, Wirtschafts-, Verwaltungs- und Handelssprache.

Ein D&Ü, der mit der Übertragung von Fachtexten beauftragt wird, stößt im Translationsprozess sicherlich auf zahlreiche Schwierigkeiten terminologischer und formeller Art, die aus der Disparität der Rechts- und Verwaltungssysteme Österreichs und Polens folgen. Daher bezweckt die vorliegende Sammlung von Paralleltexten, dem D&Ü eine Quelle für richtige Terminologie und Phraseologie zu liefern, die in den der täglichen Praxis von Standesämtern, Schulen, Gerichten, Versicherungsgesellschaften, Krankenhäusern, sowie anderen Behörden entnommenen Originaltexten vorkommt. Die Texte sind – aus der Sicht eines Sprachmittlers – insoweit unentbehrlich, als viele deutsche mono- und bilinguale Wörterbücher keine Fachtermini aus Österreich und der Schweiz verzeichnen bzw. nur in einem geringeren Ausmaße. Außerdem bereitet die österreichische Sprachvarietät Probleme nicht nur wegen der vom bundesdeutschen Deutsch unterschiedlichen Lexik, sondern auch wegen Differenzen auf morphologischer, Wortbildungs- und syntaktischer wie auch pragmatischer Ebene¹³.

Wegen des Personendatenschutzes habe ich, falls erforderlich, Personalien, Daten, Aktenzeichen und Bezeichnungen der Firmen und Einrichtungen gelöscht bzw. leer gelassen.

Ich hoffe, dass diese Publikation für alle Studenten, berufstätigen D&Ü sowie Kandidaten zum D&Ü behilflich sein wird, die sich beruflich oder hobbymäßig mit Übersetzungen befassen. Die Anthologie enthält nämlich authentische Texte, an denen translatorische Erfahrungen gesammelt werden können. Dank dieser Texte kann man zu einer usuellen Fachterminologie und -phraseologie gelangen, die im österreichischen Deutsch angewendet wird, aber noch nicht kodifiziert ist. Überdies macht die Ausgabe der Anthologie den o.g. Personen den Zugang zum breiten Spektrum von Quellentexten möglich, ohne diese vervielfältigen zu müssen. Daher hege ich auch die Hoffnung, dass diese Publikation eine wichtige

12 Siehe K.E.W. Fleck, 1999, *Urkundenübersetzung* (in:) M. Snell-Hornby et al. (Hg.), *Handbuch Translation*, Tübingen, S. 233.

13 Siehe A. Szulc, 1999, *Odmiany narodowe języka niemieckiego. Geneza – rozwój – perspektywy*, Kraków, s. 165.

Position in der Bibliographie einnimmt, die sich bei Durchführung von Translationsübungen im Fachübersetzen als nützlich erweist¹⁴.

Im März 2015

Artur Dariusz Kubacki

AUSTRIACKI JĘZYK PRAWA – Z DOŚWIADCZEŃ TŁUMACZA¹

Wstęp

Po drugiej wojnie światowej Republika Austrii – bo tak oficjalnie nazywa się to ośmiomilionowe państwo leżące w Europie Środkowej – dążyła wyraźnie do odgraniczenia swojego języka i podkreślenia swojej odrębności od faszystowskich Niemiec. Znalazło to wyraz m.in. w określaniu przedmiotu język niemiecki nie jako *Deutsch*, lecz jako *Unterrichtssprache* (*język nauczania*)². Ponadto w 1951 r. opracowano pierwszy słownik austriacki pt. *Österreichisches Wörterbuch*, który w szerokim zakresie dokumentował specyficzne leksemy pochodzące z języka urzędowego, potocznego i dialektów austriackich.

Austriacka odmiana języka niemieckiego (*Österreichisches Deutsch*) uważana jest powszechnie za nieco śmieszną i stwarzającą problemy nie tylko ze względu na akcent i intonację. Występuje w niej olbrzymia ilość dialektów i gwar³. Jest to m.in. wynik odizolowania terenów wysokogórskich, co powoduje, że język rozwija się odmiennie w różnych rejonach. Paradoksalnie sami Austriacy mają trudności ze zrozumieniem języka rodaków pochodzących z innych regionów kraju, np. dialekt Vorarlbergu – najbardziej wysuniętego na zachód kraju związkowego Austrii – jest bliższy używanej na co dzień szwajcarskiej odmianie języka niemieckiego, tzw. *Schwyzerdütsch*, aniżeli jakiegokolwiek wersji dialektu austriackiego, nie mówiąc już o standardowym języku literackim (*Hochdeutsch*). Dzieje się tak dlatego, że dialekt używany w Vorarlbergu należy do grupy dialektów alemańskich charakterystycznych dla Szwajcarii i Liechtensteinu, a nie bawarsko-austriackich, które są typowe dla pozostałej części Austrii.

¹⁴ Herzliche Dankesworte gebühren meiner Schwester Mariola und meiner Nichte Iwona für das Bereitstellen vieler Originaldokumente aus Österreich zum Druck, sowie Frau Juliane Desch aus Wien für Ihre ergiebige Hilfeleistung bei der Korrektur dieses Buches. Überdies richte ich meine Danksagungen an den Rezensenten der Anthologie, Prof. Edward Białek von der Universität Wrocław, für wertvolle kritische Anmerkungen und an Jan Gościński für die Druckausgabe dieser Publikation beim Verlag KUBART.

¹ Artykuł pod takim samym tytułem ukazał się na łamach czasopisma pod red. Ł. Karpińskiego pt. *Komunikacja Specjalistyczna*. Tom 4: *Od terminologii do leksykografii*, Warszawa, s. 212–224. Niniejszy tekst to jego uzupełniona i poprawiona wersja.

² Por. S. Bęza, 2004, *Eine kleine Landeskunde der deutschsprachigen Länder*, R. Utri, 2012a, *Die regionale Vielfalt des Deutschen als Kulturrealität am Beispiel des Österreichischen Deutsch* (w:) G. Pawłowski et al. (red.), *Mensch – Sprachen – Kulturen. Beiträge und Materialien der internationalen wissenschaftlichen Jahrestagung des Verbandes Polnischer Germanisten*, 25.–27. Mai 2012 Warszawa, Warszawa, s. 409–422 i 189.

³ Więcej o wariantach narodowych, regionalnych i dialektach zob. U. Ammon, 1995, *Die deutsche Sprache in Deutschland, Österreich und der Schweiz. Das Problem der nationalen Varietäten*, Berlin et al.; A. Szulc, 1999, *Odmiany narodowe języka niemieckiego. Geneza – rozwój – perspektywy*, Kraków; S. Firyn, 2012, *Regionalizmy w przekładzie na podstawie tłumaczeń niemiecko-polskich* (w:) E. Kościakowska-Okońska, M. Pławski (red.), *Rocznik Przekładoznawczy. Studia nad teorią, praktyką i dydaktyką przekładu*, nr 7, Toruń, s. 51–64.

Gestionszahl: 31/19 -x- Österreich

Diözese Linz Röm.kath. Pfarre Maria Puchheim
 Pfarre: Gmundner Straße 1
 Adresse: Tel. 07674 / 2334

Gilt nur für den kirchlichen Bereich!

Taufschein

Aus dem hiesigen Taufbuch, Band _____ Seite _____ Rz _____ wird bezeugt, daß
 am 14. April 1996 in Maria Puchheim hier römisch-katholisch getauft wurde:

Familienname: -x-
 Taufname(n): Andreas -x-
 zusätzlicher Taufname: -x-
 geboren am 16. Jänner 19 _____ in Gmunden, Miller von Aichholz Str. 49 -x-
 lt. Standesamt Gmunden Gebb.-Nr. /19 -x- Sohn/Tochter* von:
 Vater: Name: Friedrich geborener: -x-
 dzt. Beruf: Handelsreisender Religion: röm.kath. -x-
 geboren am 11. März 19 _____ in Attnang-Puchheim -x-
 Taufpfarre: Hl. Geist Attnang Band _____ Seite _____ Rz -x-
 Eltern: Friedrich und Anna, geb. -x-
 Mutter: Name: Rosa geborene: -x-
 dzt. Beruf: Lehrerin Religion: röm.kath. -x-
 geboren am 26. Okt. 19 _____ in Vöcklabruck, -x-
 Taufpfarre: Vöcklabruck Band _____ Seite _____ Rz -x-
 Eltern: Josef und Rosa, geb. -x-
 Wohnadresse: _____, 4800 Attnang-Puchheim -x-
 Wohnpfarre: Hl. Geist, Attnang-Puchheim -x-
 Taufspender: P. Alois -x-
 kirchl. Stellung und Ort: Pfarradministrator von Zipf -x-
 Pate(n): Florian, röm.kath., Buchhalter, 4844 Regau -x-
Maria, röm.kath., Lehrerin, 4844 Regau -x-
 Vermerke: "keine" -x-

Maria Puchheim, am 14. April 19 _____

Josef Bauer
Pfarrer

* Nichtzutreffendes streichen

Bestellnummer 16 — Fidelis Druck GmbH, Linz
 Amtlicher Vordruck des Sekretariates der Österreichischen Bischofskonferenz VII 88

Zahl 321 Seite _____
 Band _____ Tom. _____

Auszug aus dem Taufbuch

Extractus e libro baptizatorum

Bad Ischl

Täufling, Name <small>Baptizandi(n) nomen</small>	Sohn/Tochter <small>filiius/filica</small>
geboren am ... in <small>natus die ... in loco</small> (Stg. Amt u. Geb. B. Nr.) getauft am ... in <small>baptizatus die ... in loco</small>	
Vater <small>Pater</small> Name, Religion	
Mutter <small>Mater</small> Name, Religion	
Anmerkungen <small>Annotationes</small>	
Kirchenaustritt und Rückkehr* <small>Aliifalliges</small>	

Die Richtigkeit des Auszuges bezeugt:
in loco publico

Bad Ischl, 27.2.19 _____

i.v. Eva Souleiner
Name, Stellung
Id.

Formular des Bischöflichen Ordinariates Linz. — Fideis-Druckerei, Linz. — Nachdruck verboten.

Ort/Datum

Dr hab. Artur Dariusz Kubacki – kierownik Katedry Językoznawstwa Niemieckiego Instytutu Neofilologii Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie oraz czynny tłumacz przysięgły języka niemieckiego. Autor lub współautor dziewięciu książek, a także ponad 70 artykułów i recenzji z dziedziny przekładu specjalistycznego oraz jego dydaktyki, ze szczególnym uwzględnieniem przekładu terminologii z zakresu prawa i ekonomii. Członek Komisji Odpowiedzialności Zawodowej Tłumaczy Przysięgłych oraz Państwowej Komisji Egzaminacyjnej do przeprowadzania egzaminu na tłumacza przysięgłego w Ministerstwie Sprawiedliwości.

Dr. habil. Artur Dariusz Kubacki – Leiter des Lehrstuhls für deutsche Sprachwissenschaft am Neuphilologischen Institut der Pädagogischen Universität benannt nach der *Kommission für die nationale Bildung* in Krakau sowie aktiver beedeter Übersetzer/Dolmetscher für Deutsch. (Mit-)Autor von neun Büchern und mehr als 70 Aufsätzen und Rezensionen im Bereich Fachübersetzungen und ihre Didaktik unter besonderer Berücksichtigung der Übersetzung von Terminologie auf dem Gebiet Recht und Wirtschaft. Mitglied der Disziplinarkommission sowie des Staatlichen Prüfungsausschusses für beedete Übersetzer/Dolmetscher beim polnischen Justizministerium.

Fragment recenzji

Recenzowana praca Artura Dariusza Kubackiego to kompetentnie uporządkowany zbiór pism wystawianych przez rozliczne urzędy, uczelnie i instytucje Republiki Austrii, a zarazem poradnik, który winien zostać udostępniony szerokiemu kręgowi odbiorców. Korpus tekstów ma charakter pionierski i może być wykorzystywany przez profesjonalnych tłumaczy, jak też nauczycieli i adeptów sztuki przekładu. Interesujące wprowadzenie pt. *Austriacki język prawa – z doświadczeń tłumacza* i obszerny wybór literatury przedmiotowej nadają zbiorowi charakter opracowania naukowego. Korzystanie z dokumentów ułatwiają *Spis skrótów i skrótowców* oraz *Alfabetyczny spis dokumentów*. Autor, wybitny uczonek i doświadczony nauczyciel akademicki, zadbał więc o każdy szczegół – jego najnowsza książka, *Wybór dokumentów austriackich dla kandydatów na tłumaczy przysięgłych/Auswahl österreichischer Dokumente für Kandidaten zum beedeten Übersetzer/Dolmetscher*, to niezwykle wartościowe kompendium, które powinno ukazać się drukiem.

Prof. dr hab. Edward Białek
Instytut Filologii Germańskiej
Uniwersytet Wrocławski